

EXERCITATIONES

REINHARDI BACHOVII ECHTII,

IVRISCONSULTI ET IN
ACADEMIA HEIDELBERGENSI

Professoris Ordinarij.

AD PARTEM POSTE- RIOREM CHILIADOS ANTONII FABRI,

*quam de erroribus Interpretum
falso inscripsit*

IN QVIBVS PLÆREQVE DIFFI-
CILIORES IVRIS QVÆSTIONES EX VERIS
principiis solide explicantur, opiniones Interpretum, & textus plurimi iuris nostri. ab iniustis re-
prehensionibus, canillis, calumniis & corruptelis afferuntur & vindicantur, &

ANTONIUM FABRUM, in vna hac parte, millies,
plus minus errasse, demon-
stratur.

*Ex lib. D. n. ...
in ...*

*D. J. ...
... ..*

Cum Gratia & Privilegio Sacrae Caesar. Maiest. ad decennium.

FRANCOFVRTI

Typis Iohannis Hoferi, Sumptibus Iohannis Berneri.

ANNO M. DC. XXIV.

NOBILISSIMIS
MAGNIFICIS, AMPLISSIMIS,
PRUDENTISSIMIS, CLARISSIMIS ET CON-

sultissimis Viris Dn. Consulibus, Senatoribus & Syndicis, Inclytæ & florentissimæ Reipublicæ Hamburgensis, Dominis & Fautoribus obseruandis.

INTELLIGO Magnifici & Amplissimi Viri, causas mihi reddendas esse, ob quas huius operis frontem præscriptione nominis vestri munire voluerim & ausus fuerim. Nimirum patronus huic operi quærendus erat, vel ea præcipue gratia, quod calamum strinxi incum, qui multorum iudicio principem hoc seculo inter Iurisperitos tenet locum. Equidem æquos & candidos rerum æstimatorum etiam gratiam mihi habituros spero, quod Iurisprudentiam nostram à corruptelis, & tot foedis erroribus, & opinionum portentis vindicare sum adgressus. Sed nunquam desunt curæ mentes, & qui liuido dente quæuis arrodere & carpere solent, à quibus fortassis illustri nominis præscriptione, saltem vt parcius calumnientur, impetrare possim. Et cum itaq; circumspicerem patronum, & in his locis, vbi

Non ex iure manu conserutum, sed mageferu:

Res geritur — vbi

— hecce dicit miles armatur

etiamnum turbatæ res essent, vos in primis Magnifici & Amplissimi Domini occurristis, quibus vt existimem nec ingratam fore hanc appellationem, hac ducor coniectura, quod nulla Germaniæ ciuitas, plures Academiae nostræ dedit studiosos, quam Hamburgum, nulla plures Candidatos, quibus ipsorum merito supremos in vtroque iure honores & titulos Facultas nostra Iuridica cõtulit. Qua re cum primarij & Principes in Repub. vestra viri satis ostēderint, quomodo erga studia licerarum, erga Iurisprudentiã, & erga hanc Academiam essent adfecti: cum etiã pleriq; quorum modo meminit, & qui in hac Academia bonis literis operã dederunt mihi non noti tantum, sed amicissimi fuerint, ex quib. etiã aliqui iam in partibus suis, vt Iustinianus loquitur, Reipub. vestræ operã nauant: existimaui, & me recte facturum, si hoc opus vobis offerre, & nõ difficulter impetraturum, vt sub vestra tutela & patrocinio per hominum manus id ire, & à nominis vestri dignitate & splendore aliquid me lucis ei mutuari permitteretis: idq; vt à vobis impetrari patiamini etiã atq; etiam rogo. Ita Deus vestram Rempublicam, & vos Reipublicæ, florentes & incolumes conseruet. Scripsi Heidelbergæ Calendis Martij, Anno Christi M. DC. XXIV.

V. V. M. & A. Obseruantissimus

*Reinhardus Bachovius Ecbius Iurisconsultus
& Acad. Heidelbergensis Professor.*

IN DECADEM LXXVI
ERRORVM ANTONII
FABRI

IN ERROREM SIVE

CAPVT I

DE culpa & eius distinctione mul-
ti multa dixerunt, & nos hinc inde ad Tract. hic propositi nostri est, examinate, quæ Fab. tractat. Et initio improbat Doctores, qui faciunt culpam latam latioreni & laris. nec male improbat, sed mala vituz ratione, quod magis & minus non faciant diuersas species: quoniam distinctio quoque in latam leuam & leuiss. culpam, magis in gradus est quam in species: cuiusmodi distinctiones & alibi occurrunt, nec omnes vitiosæ sunt. Ratio rectior est, quoniam culpæ tres isti gradus sufficiunt, & quo plura facias membra, eo magis in reprehensione fuerit distinctio: adeo licet porro alii dentur gradus, omnes tamen, ponere nihil est necessum, quandoquidem omnis eius culpa quæ lata vel leuis dicitur, in contractibus eadem sit ratio & idem effectus: & culpa non consistit in puncto, sed habet suam latitudinem, & tribus istis gradibus exhaustitur. Et ratio Fab. ratio minus contra Doctores stringit, quod ipse duos gradus late culpæ admittit: idq; ante eum Zal. fecit, cui alia est lata culpa ignauitæ, alia versutia: sed utiq; hæc verus est dolus. Paulo aliter Fab. quandam latam culpam ait esse dolo proximam quæ sit crassa negligentia, coniunctam habens scientiam quandam à dolo omnino remotam, quæ sit stoliditas & ignorantia. Ita Fab. sed ineptius & prorsus non ad rationem iuris, quo omnis lata culpa dolo proxima & dolo æquiparata, & falsum est, quod ista à prudentibus nostris distinguantur, & quædam lata culpa dolo non proxima statuantur. Fateor culpam dolo proximam opponi negligentiam in l. 4. de magist. conuen. l. 1. §. hac alio si meus fals. mod. l. 1. §. non alio. 2. si quis testam. liber, quos textus imprudenter adducit Fab. quoniam hi nihil concludere possunt pro ipso, nisi ex hypothese, quod omnis negligentia sit lata culpa: hoc autem falsissimum est, quoniam omnis culpa leuis negligentiam habet, & vulgarem est, quod verbo culpæ in dubio leuis culpa veniat. Reliqui textus quos citat Fab. ipsum iugulant: in l. 1. §. si quis, 5. de ob. & est. magna negligentia est lata culpa & pro dolo in l. si sedmissor, 19. in prin. mandati, 1. disoluita negligentia est lata culpa prope dolum: in l. impuberibus, 7. §. 1. de suspect. tut. lata negligentia est prope fraudem in l. questum 8. §. cum 3. de pre. arto. culpa dolo proxima est quæuis lata cul-

pa, quæ ibidem opponitur leui culpæ, non late, vt falso existimat Fab. Et igitur certa hæc sententia est contra Fab. latam culpam omnem, non quidem esse verum dolum dicit. l. 7. §. 1. de suspect. tut. l. 7. ad l. Corn. de sicar. qua de causa in l. 1. §. 3. in fin. de magist. conuen. & alibi dolus & lata culpa distinguuntur: sed dolo proximam haberi, in causis videlicet civilibus & contractibus, in quibus eadem ratio habetur late culpæ, vt unq; ea sit ignorantia crassa vel stolidi, vt loquitur Fab. neq; enim hominem plane caudicem aut stipitem ponimus, sed suæ mentis, & qui si stolidus & ignorans est, quoniam eius rei causam in se habet, perinde ac si sciret, tenetur, quia scire debet & potest: & ipse Fab. hoc cap. ait, quod ex gradibus culpæ late non varietur ius: quod scilicet verum est, quatenus in contractibus omnis lata culpa eadem inducit præstationes, ceteroquin id à Fabro simpliciter vitiose affirmatur: quoniam cum lata culpa sit quoddam delictum, aut ex variis gradibus eius ius variari oportebit, aut iniquissime delicta grauitate & gradu diuersa, eadem poena coercebuntur. Porro non animaduerto quomodo hæc sententia, quod omnis lata culpa dolo proxima sit, confutetur per l. late, 223 de V. §. vbi late culpæ finis dicitur esse, ad intelligere quod omnes intelligunt: quoniam ob hoc ipsum, quod non intelligit quis, quod debet & potest, & causam ignorantia in se habet, vt unq; in vero dolo non sit, tamen perinde tenetur, videlicet in contractibus & causis aliis civilibus: & sufficit, quod lata culpa magna & pene summa negligentia est, per dicit. l. 213. in fin. l. magna, 226. de V. §. Scrupulum sane hic mouet l. quod nerua, 32. de positi, quæ ostendit, eum quoq; qui diligentiam adhibet, aliquam in lata culpa esse. Sed utiq; non inuat hoc sententiâ Fab. liquidè stoliditas & crassa ignorantia omnem diligentiam excludunt. Sunt qui specialitatis rationem in natura depositi querunt: alii diligentiam respectine ita dici, ceteroquin reuera nullam diligentiam esse arbitrantur, & nos aliquid conferre conati sumus ad Tr. disp. 10. rh. 5. l. 8. hæc autem errores Fab. confutare nobis propositum est. Pergit ille & aliam sententiâ proponit, eorum qui duobus iudiciis late culpam dicunt deprehendi: (ita Gothofred. ad l. 32.) altero, si quis non ad eum modum quem natura hominum desiderat, diligens sit altero, si non ad suum modum, & minus quam in suis rebus diligens sit. Contra iudicium